

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Skaitmeninio Reglamentas. Valstybių Narių Pranešimai](#) > [Czechia](#)

Skaitmeninio reglamentas. Valstybių narių pranešimai

Turinį pateikė

Čekija

Čekija

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie valstybių narių pagal Reglamentą (ES) 2023/2844 pateiktus pranešimus.

1. Nacionaliniai IT portalai ryšiams su teismais ar kitomis institucijomis palaikyti

Čekija šiuo metu nenaudoja informacinio portalo, kuris būtų skirtas dalyvauti teismo procese ir palaikyti elektroninius fizinių ir juridinių asmenų bei kompetentingų nacionalinių teisminių institucijų ryšius ir kurio funkcijos atitiktų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2023/2844 nurodytą Europos elektroninės prieigos punktą.

2. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo civilinėse ir komercinėse bylose

Vaizdo konferencijų naudojimo civilinėse ir komercinėse bylose reglamentavimo taisyklės yra vienodos, jos išdėstytos Civilinio proceso kodekso (Įstatymas Nr. 99/1963 su pakeitimais) 102a straipsnyje. Teismas gali naudotis vaizdo konferencijomis, kad, pavyzdžiui, sudarytų sąlygas bylos dalyviui dalyvauti procese arba kad apklaustų liudytoją ar ekspertą, arba kad taip būtų atliekamas vertimas žodžiu.

Teismas gali leisti naudoti vaizdo konferencijas bet kurio iš bylos dalyvių prašymu, tačiau taip pat gali nuspręsti tai daryti savo iniciatyva, jei mano, kad tai tikslinga; tokiais atvejais bylos dalyvių sutikimo dėl vaizdo konferencijų naudojimo nereikia. Įstatyme nėra specialios procedūros, pagal kurią būtų sprendžiama, ar bylos dalyvis turi dalyvauti procese vaizdo konferencijos būdu. Tačiau teismas gali suteikti bylos dalyviams progą pateikti pastabų dėl šios galimybės ir nustatyti tinkamą teisminį terminą šioms pastaboms pateikti.

Dalyvauti procese vaizdo konferencijos būdu galima naudojantis nuotoline prieiga. Įstatymu neribojama, kur dalyvis gali nuotoliniu būdu prisijungti prie proceso. Vienintelė sąlyga yra ta, kad vaizdo konferencijos metu teismas turi turėti galimybę nustatyti bet kurio teismo salėje fiziškai nesančio bylos dalyvio tapatybę ir turi būti užtikrinta, kad nuotoliniu būdu apklausiamas asmuo nepatirtų jokios nederamos įtakos.

Įstatyme reikalaujama, kad būtų padarytas vaizdo konferencijos būdu vykdomo proceso garso ir vaizdo įrašas. Be to, teismas taip pat gali sudaryti rašytinį dokumentą. Rašytinis dokumentas arba įrašas yra neatskiriama bylos dalis. Jis gali būti atgaminamas arba kopijuojamas tomis pačiomis sąlygomis, kurios taikomos susipažinimui su byla (Civilinio proceso kodekso 44 straipsnio 4 dalis). Vis dėlto susipažinti su byla gali tik teismo pareigūnai, proceso dalyviai ir jų atstovai. Kiti asmenys gali prašyti teismo leisti susipažinti su byla. Tai leidžiama tik tuo atveju, jei jie yra teisiškai suinteresuoti susipažinti su byla arba yra kitų rimtų priežasčių. Teisingumo ministerija sukūrė suvienodintą garso ir vaizdo įrašų saugyklą, kurioje galima atgaminti ir nukopijuoti įrašus, be kita ko, naudojantis ribotos trukmės nuotoline prieiga, o nuotolinės prieigos nuoroda gali naudotis tik asmuo, kuriam ši nuoroda siunčiama, tomis pačiomis sąlygomis, kurios taikomos su byla susipažįstančiam asmeniui.

Per vaizdo konferencijos būdu vykdomą procesą būtina užtikrinti, kad techninis ryšys veiktų tinkamai. Šiuo tikslu teismas paprastai organizuoja ryšio bandymą gerokai prieš numatytą posėdį (paprastai likus kelioms dienoms iki posėdžio). Jei per tikrąjį teismo posėdį vis dėlto kyla kokių nors ryšio problemų, bylos dalyvis ar bet kuris kitas procesiniame veiksmė dalyvaujantis asmuo gali prieštarauti dėl garso ar vaizdo įrašo kokybės.

Teismai teismo posėdžiams vaizdo konferencijos būdu rengti daugiausia naudojami stalinių kompiuterių programomis, pavyzdžiui, „Cisco Webex“ ir „Real Desktop Presence“. Kalbant apie aparatinę įrangą, jie daugiausia naudojami vaizdo konferencijų rinkiniais (sistemomis), specialiai skirtais vaizdo konferencijoms. Tai, be kita ko, yra „Polycom RealPresence Group 310, 510 ir 700“, „Cisco RoomBar“, „RoomKit“, „RoomKit+“ ir „DeskPro“.

3. Nacionalinė teisė dėl vaizdo konferencijų naudojimo baudžiamosiose bylose

a) Vaizdo konferencijų naudojimas teismo posėdžiuose reglamentuojamas keliomis Įstatymo Nr. 141/1961 dėl baudžiamojo teismo proceso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) nuostatomis, visų pirma 52a ir 111a straipsniais.

52a straipsnyje nurodytos trys vaizdo konferencijų naudojimo pagrindų grupės, t. y. asmenų teisių apsauga (šiuo atveju, pavyzdžiui, įstatyme minimas amžius ir sveikatos būklė), saugos aspektai (pavyzdžiui, susirūpinimas dėl liudytojų saugumo) ir kitos svarbios priežastys, pavyzdžiui, ekonominis efektyvumas ir baudžiamojo proceso paspartinimas. Tačiau tam, kad vaizdo konferencija būtų naudojama, ji turi būti suderinama su procesinio veiksmo pobūdžiu ir techniškai įmanoma.

Baudžiamojo proceso kodekso 111a straipsnyje išsamiau reglamentuojama kaltinamųjų ar kitų asmenų apklausa vaizdo konferencijos būdu. Minėto straipsnio 2 dalyje nustatyta apklausiamo asmens tapatybės tikrinimo tvarka (išsamiau žr. toliau), o 3 dalyje nustatyta tvarka, kurios reikia laikytis tikrinant slapto liudytojo tapatybę. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 111a straipsnio 4 dalį, prieš pradėdant teismo posėdį vaizdo konferencijos būdu, apklausiamas asmuo turi būti informuotas apie teismo posėdžio eigą. Jis taip pat turi būti informuojamas apie galimybę prieštarauti dėl vaizdo konferencijos kokybės. Bet kuriuo posėdžio metu gali būti pareiškiami prieštaravimai dėl žemos vaizdo ar garso perdavimo kokybės. Atsižvelgiant į tai, kad būtinybė apsaugoti visas apklausiamo asmens teises (visų pirma kaltinamojo teisę į gynybą) taikoma ir per vaizdo konferenciją rengiamiems teismo posėdžiams, savaime suprantama, kad apklausa turi būti sustabdyta, jei perdavimo kokybė yra prasta, arba apklausa turi būti visiškai nutraukiama, jei prasta ryšio kokybė trukdo sklandžiai bendrauti, arba, pavyzdžiui, apklausoje dalyvaujantys asmenys negali matyti vienas kito veidų.

52a straipsnis

Vaizdo ir garso perdavimo techninė įranga (toliau – vaizdo konferencijų įranga) gali būti naudojama atliekant procesinius veiksmus baudžiamajame procese, kai tai būtina asmenų teisėms apsaugoti, visų pirma atsižvelgiant į jų amžių ar sveikatos būklę, arba kai to reikia dėl saugos ar kitų svarbių priežasčių.

111a straipsnis

1) Kai kaltinamojo apklausa vykdoma naudojant vaizdo konferencijų įrangą, jo advokatas informuojamas apie laiką ir vietą, į kurią kaltinamasis buvo pašauktas atvykti. Jeigu taip apklausiamas kitas tos pačios bylos kaltinamasis, liudytojas ar ekspertas, kaltinamojo advokatas informuojamas apie laiką ir vietą, iš kurios kompetentinga baudžiamojo persekiojimo institucija vykdys apklausą.

2) Kai asmuo apklausiamas naudojant vaizdo konferencijų įrangą, jo tapatybę patikrina teismo, prokuratūros ar policijos pareigūnas, kurį tuo tikslu įgaliojo apklausą vykdantis asmuo. Apklausiamo asmens tapatybę vietoje, kurioje yra apklausiamas asmuo, patikrinti gali teismo, prokuratūros, kalėjimo ar policijos pareigūnas, gavęs apklausą atliekančio asmens sutikimą, jeigu jam tai daryti leido pirmininkaujantis teisėjas, vyriausiasis prokuroras, kalėjimo valdytojas arba policijos tarnybos vadovas. Šis pareigūnas visos apklausos metu turi būti toje vietoje, kurioje yra apklausiamas asmuo.

3) Liudytojo, kurio tapatybė yra slapta ir kurio apklausa vykdoma naudojant vaizdo konferencijų įrangą, tapatybę teismo procese patikrina pirmininkaujantis teisėjas arba teismo, atsakingo už įslaptintos informacijos apsaugos

užtikrinimą, pareigūnas, paskirtas pirmininkaujančio teisėjo, o ikiteisminio tyrimo metu – už įslaptintos informacijos apsaugą atsakingas prokuratūros ar policijos pareigūnas, paskirtas vyriausiojo prokuroro arba policijos tarnybos vadovo. Šis pareigūnas visos apklausos metu turi būti toje vietoje, kurioje yra liudytojas, kurio tapatybė yra slapta.

4) Apklausą vykdanči baudžiamojo persekiojimo institucija, prieš pradėdama apklausą naudojant vaizdo konferencijų įrangą, informuoja apklausiamą asmenį apie tai, kaip bus vykdoma apklausa.

5) Bet kuriuo posėdžio metu naudojant vaizdo konferencijų įrangą apklausiamas asmuo gali prieštarauti dėl vaizdo ar garso perdavimo kokybės.

b) Pagal Čekijos teisę sutikimas, kad apklausa būtų atliekama naudojant vaizdo konferenciją, nėra tokios apklausos vykdymo sąlyga; taikomos tik bendrosios apklausų reglamentavimo teisės normos.

c) Teisingumo ministerija jau 2014–2016 m. įrengė beveik 170 vaizdo konferencijų įrenginių ne tik visų lygmenų teismuose, bet ir prokuratūrose arba kalėjimuose, įgyvendindama projektą „Vaizdo konferencijų įdiegimas teisingumo sektoriuje“, taip užtikrindama tinkamą vaizdo konferencijų infrastruktūrą.

d) Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 33 straipsnio 1 dalį kaltinamojo teisės apima teisę pasirinkti advokatą ir su juo konsultuotis baudžiamojo persekiojimo institucijai atliekant procesinius veiksmus. Tačiau apklausiant kaltinamąjį jam neleidžiama pasitarti su advokatu, kaip atsakyti į užduotą klausimą. Kaltinamasis gali prašyti būti apklausiamas dalyvaujant jo advokatui ir prašyti, kad jo advokatui būtų leista dalyvauti kituose procesiniuose veiksmuose ikiteisminio tyrimo etape. Net jei kaltinamasis yra suimtas arba atlieka laisvės atėmimo bausmę, jis gali bendrauti su savo advokatu nedalyvaujant trečiajam asmeniui.

33 straipsnis. Kaltinamojo teisės

1) Kaltinamasis turi teisę pateikti pastabų dėl visų faktinių aplinkybių, dėl kurių jis kaltinamas, ir dėl įrodymų, tačiau jis taip pat turi teisę tylėti. Jis gali nurodyti faktus ir pateikti savo gynybai palankius įrodymus, teikti pareiškimus, prašymus ir prašyti taikyti teisių gynimo priemones. Jis turi teisę pasirinkti advokatą ir su juo konsultuotis baudžiamojo persekiojimo institucijai atliekant procesinius veiksmus. Tačiau apklausiant kaltinamąjį jam neleidžiama pasitarti su advokatu, kaip atsakyti į užduotą klausimą. Kaltinamasis gali prašyti būti apklausiamas dalyvaujant jo advokatui ir prašyti, kad jo advokatui būtų leista dalyvauti kituose procesiniuose veiksmuose ikiteisminio tyrimo etape (165 straipsnis). Jei kaltinamasis yra suimtas arba atlieka laisvės atėmimo bausmę, jis gali bendrauti su savo advokatu nedalyvaujant trečiajam asmeniui. Pirmiau nurodytos teisės taikomos kaltinamajam, net jei jo veiksnumas buvo panaikintas arba apribotas.

<...>

Suinteresuotajam asmeniui baudžiamajame procese gali atstovauti atstovas (Baudžiamojo proceso kodekso 50 ir 51 straipsniai), atstovu gali būti advokatas.

Advokato ir jo kliento bendravimo konfidencialumas yra bendrasis principas, kuris taip pat taikomas teismo posėdžius vykdančioms vaizdo konferencijoms būdu. Pagal Įstatymo Nr. 85/1996 dėl teisininkų profesijos 21 straipsnio 1 dalį advokatas privalo saugoti visų jam žinomų faktų, susijusių su teisinių paslaugų teikimu, konfidencialumą. Advokato saugomas konfidencialumas yra būtinas advokato ir kliento pasitikėjimo santykių pagrindas.

Šiuo metu vyksta teisės akto, kuriuo iš dalies keičiamas Įstatymas dėl teisininkų profesijos, projekto (Atstovų Rūmų dokumentas Nr. 623) teisėkūros procesas (t. y. laukiama antrojo svarstymo Čekijos parlamento Atstovų Rūmuose). Įstatymu su pakeitimais, be kita ko, bus sustiprinta kliento ir advokato bendravimo konfidencialumo apsauga. Šiuo tikslu Įstatymas dėl teisininkų profesijos bus papildytas šiuo nauju 3a straipsniu:

1) Informacija, kuri yra advokato, advokato stažuotojo ir kitų 21 straipsnio 9 dalies a punkte nurodytų asmenų bendravimo su klientu atliekant teisininko pareigas turinys, yra konfidenciali, jei toks konfidencialumas atitinka kliento interesus. Atitinkamai, vykdančioms teisininko pareigas gauta ar parengta arba su jomis tiesiogiai susijusi informacija yra konfidenciali, jeigu ji sudaro sąlygas gauti informaciją apie pirmame sakinyje nurodyto bendravimo turinį arba apie teikiamas teises paslaugas, jei toks konfidencialumas atitinka kliento interesus.

2) 1 dalyje nurodyta informacija, kurią turi kiti asmenys nei advokatas, advokatas stažuotojas ar kiti 21 straipsnio 9 dalies a punkte nurodyti asmenys, turi būti aiškiai paženklinta taip, kad būtų aišku, jog ji yra konfidenciali

informacija, saugoma pagal šį įstatymą.

3) Bet kuris asmuo, kuris gauna 1 dalyje nurodytą informaciją, negali jis netinkamai naudoti ar atskleisti jos kitam asmeniui be teisinio pagrindo arba be asmens, kuriam buvo teikiamos teisinės paslaugos, sutikimo.

e) Informacija apie tai, kaip tėvų pareigų turėtojai ar kiti atitinkami suaugusieji informuojami apie vaiko apklausą naudojant vaizdo konferenciją ar kitas nuotolinio ryšio technologijas. Kaip atsižvelgiama į geriausius vaiko interesus?

Pagal įstatymo Nr. 218/200 dėl nepilnamečių baudžiamosios atsakomybės ir teismų sistemos, susijusios su nepilnamečiais, ir iš dalies keičiančio tam tikrus aktus (toliau – Nepilnamečių justicijos įstatymas) 60 straipsnį nepilnamečio teisiniui atstovui arba globėjui, kompetentingai vaiko socialinės ir teisinės apsaugos įstaigai ir Probacijos ir tarpininkavimo tarnybai turi būti nepagrįstai nedelsiant pranešta apie baudžiamosios bylos nepilnamečiui iškėlimą. Pagal Nepilnamečių justicijos įstatymo 43 straipsnio 1 dalį nepilnamečio teisinis atstovas arba globėjas taip pat turi teisę atstovauti nepilnamečiui ir konkrečiai jam parinkti advokatą, teikti pasiūlymus jo vardu ir jo vardu teikti prašymus bei imtis teisių gynimo priemonių; teisinis atstovas taip pat turi teisę dalyvauti visuose procesiniuose veiksmuose, kuriuose nepilnamečiai gali dalyvauti pagal įstatymą, taigi taip pat ir vaizdo konferencijos būdu rengiamose apklausose.

Paprastai tariant, civilinės teisės mechanizmais užtikrinama, kad tėvų pareigų turėtojas iš esmės negalėtų būti asmuo, kurio informavimas apie vaiko apklausą neatitiktų vaiko interesų. Jeigu tėvai tinkamai nevykdo savo tėvų pareigų arba piktnaudžiavo tėvų pareigomis ar šiurkščiai jų nepaisė, teismas apriboja arba panaikina tėvų valdžią. Tokiu atveju tėvai nėra tėvų pareigų turėtojai. Jas perima kitas tinkamas suaugęs asmuo (globėjas), kuris taip pat yra vaiko teisinis atstovas ir todėl turi Nepilnamečių justicijos įstatymo 43 straipsnyje nurodytas teises, arba vietoj teisinio atstovo atitinkamas teises turi globėjas *ad litem*, kuris yra kitas tinkamas suaugęs asmuo (tačiau jis nėra teisinis atstovas, todėl jis yra atskirai paminėtas Nepilnamečių justicijos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje).

43 straipsnio 2 dalimi užtikrinama, kad išimtiniais atvejais, kai nėra vienas iš 1 dalyje nurodytų tinkamų suaugusių asmenų negali pasinaudoti atitinkamomis teisėmis tam tikroje situacijoje (pavyzdžiui, dėl interesų konflikto), šioms teisėms įgyvendinti būtų paskirtas specialus *ad hoc* globėjas, kuris paprastai yra paties nepilnamečio pasiūlytas asmuo.

43 straipsnis. Nepilnamečio teisinis atstovas arba globėjas *ad litem*

1) Nepilnamečio teisinis atstovas arba globėjas *ad litem* turi teisę atstovauti nepilnamečiui ir konkrečiai jam parinkti advokatą, teikti pasiūlymus jo vardu ir jo vardu teikti prašymus bei imtis teisių gynimo priemonių; teisinis atstovas taip pat turi teisę dalyvauti visuose procesiniuose veiksmuose, kuriuose nepilnamečiai gali dalyvauti pagal įstatymą. Jeigu tai naudinga nepilnamečiui, teisinis atstovas arba globėjas *ad litem* tomis teisėmis taip pat gali naudotis prieš nepilnamečio valią. Nepilnamečio teisinis atstovas arba globėjas *ad litem* taip pat turi teisę užduoti apklausiamam asmeniui klausimus, susipažinti su bylomis, išskyrus protokolą dėl balsavimo ir liudytojo asmens duomenis pagal Baudžiamojo proceso kodekso 55 straipsnio 2 dalį, daryti jų išrašus ir užrašus bei daryti bylų ar jų dalių kopijas savo sąskaita. Šiame įstatyme nurodytos baudžiamojo persekiojimo institucijos privalo nepagrįstai nedelsdamos informuoti teisinį atstovą arba globėją *ad litem* apie nepilnamečio teises; jei išnyksta priežastys paskirti globėją *ad litem* pagal 2 dalį, nepilnamečio teisinis atstovas arba globėjas *ad litem* informuojamas apie nepilnamečio teises, kuriomis galima pasinaudoti atitinkamu proceso etapu.

2) Tais atvejais, kai kyla vėlavimo pavojus ir kai nepilnamečio teisinis atstovas arba globėjas *ad litem* negali pasinaudoti savo teisėmis, nurodytomis 1 dalyje, arba kai globėjas *ad litem* nebuvo paskirtas, nepaisant to, kad yra pagrindo jį paskirti, pirmininkaujantis teisėjas, o ikiteisminio tyrimo metu prokuroras paskiria nepilnamečio globėją *ad litem*, kuris naudojasi savo teisėmis. Pirmininkaujantis teisėjas arba ikiteisminio tyrimo metu prokuroras globėju *ad litem* paskiria nepilnamečio pasiūlytą asmenį. Jei nepilnamečiai nesiūlo jokio asmens arba jei jis siūlo asmenį, dėl kurio kyla pagrįstas susirūpinimas, kad jis tinkamai neapsaugos nepilnamečio interesų, pirmininkaujantis teisėjas arba ikiteisminio tyrimo metu prokuroras paskiria kitą tinkamą asmenį, pavyzdžiui, artimąjį, vaiko socialinės ir teisinės apsaugos įstaigos darbuotoją arba kitą asmenį, turintį vaikų auklėjimo patirties, arba advokatą. Asmuo, kuris nėra advokatas, gali būti paskirtas globėju *ad litem* tik gavus jo sutikimą. Sprendimas dėl globėjo *ad litem* paskyrimo perduodamas paskirtam asmeniui ir, jei tai neatmestina dėl bylos pobūdžio, taip pat nepilnamečiui. Dėl sprendimo paskirti globėją *ad litem* gali būti pateiktas skundas.

60 straipsnis. Baudžiamojo persekiojimo pradėjimas

Nepilnamečio teisiniam atstovui arba globėjui *ad litem*, kompetentingai vaiko socialinės ir teisinės apsaugos įstaigai ir Probacijos ir tarpininkavimo tarnybai taip pat nepagrįstai nedelsiant pranešama apie baudžiamojo proceso prieš nepilnamečių pradėjimą.

f) Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 55a straipsnio 1 dalį vaizdo ir garso įrašai yra privalomi, jei atliekant procesinį veiksma baudžiamajame procese naudojama vaizdo konferencijų įranga. Tai, kad procesinio veiksmo garso ir (arba) vaizdo įrašas buvo padarytas papildomai prie protokolo, turi būti nurodyta šio veiksmo protokole, nurodant ne tik veiksmo atlikimo laiką, vietą ir būdą, bet ir naudotas priemones (kas buvo įrašyta ir kokia įrašymo įranga ir laikmena buvo naudojama įrašui padaryti).

Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 55a straipsnio 2 dalį, techninė įrašo laikmena turi būti pridedama prie bylos arba byloje turi būti nurodyta, kur ta laikmena saugoma. Minėta laikmena turi būti identifikuojama pagal bylos numerį, apklausto asmens vardą ir pavardę, posėdžio laiką ir bet kokią kitą būtiną informaciją, kuri pridedama prie bylos arba saugoma byloje nurodytoje saugioje vietoje.

Kadangi šios laikmenos naudojamos procesinio veiksmo eigai dokumentuoti, jos jokiū būdu neturėtų būti keičiamos, pavyzdžiui, trumpinamos, karpomos ar papildomos pridedamu tekstu, nes tai gali sumažinti jų įrodomąją galią ir dėl to šalys vėliau gali pareikšti prieštaravimų.

Pažymėtina, kad Teisingumo ministerija šiuo metu nagrinėja pastabas dėl baudžiamosios teisės aktų pakeitimų, kurie, be kita ko, turės įtakos Baudžiamojo proceso kodekso 55a straipsnio nuostatomis, kad vaizdo konferencijų naudojimas baudžiamajame procese taptų lankstesnis ir būtų atsižvelgiama į technologinę pažangą šioje srityje. Minėtasis pakeitimas artimiausiomis savaitėmis turėtų būti pateiktas vyriausybei.

55a straipsnis

Specialių priemonių naudojimas procesui įrašyti

1) Prireikus procesinio veiksmo eiga taip pat gali būti užfiksuojama trumpomis pastabomis, kurios kartu su stenograma įprastais rašmenimis pridedamos prie įrašo, arba darant garso ar vaizdo įrašą ar kitomis tinkamomis priemonėmis. Kai atliekant procesinį veiksma naudojama vaizdo konferencijų įranga, visais atvejais daromas garso ir vaizdo įrašas.

2) Jeigu procesinio veiksmo garso ir (arba) vaizdo įrašas daromas kartu rašant protokolą, tai turi būti nurodyta tame veiksmo protokole, nurodant ne tik veiksmo atlikimo laiką, vietą ir būdą, bet ir naudotas priemones. Techninė įrašo laikmena pridedama prie bylos arba byloje nurodoma, kur ta laikmena saugoma.

g) Apklausiamas asmuo bet kuriuo vaizdo konferencijos būdu vykdomo posėdžio metu turi teisę prieštarauti dėl vaizdo ir garso įrašų kokybės. Dėl prieštaravimų, pavyzdžiui, kol laukiama įrašo kokybės pagerėjimo, gali būti sustabdytas arba nutrauktas teismo posėdis. Visais atvejais bet kokie prieštaravimai įtraukiami į procesinio veiksmo protokolą.

Ikiteisminio tyrimo etapu pagal Baudžiamojo proceso kodekso 157a straipsnį gali būti pateiktas prašymas peržiūrėti policijos veiksmus (t. y. jeigu policija nesilaikė teisės aktų, jos veiksmai gali būti ginčijami).

Teismo sprendimas gali būti skundžiamas apeliacine tvarka, kaip numatyta Baudžiamojo proceso kodekso 245 straipsnyje ir tolesniuose straipsniuose, o atitinkamą teisę turintis asmuo (kiek tai aktualu, kaltinamasis ar kitas bylos dalyvis) taip pat gali ginčyti nuostatų, susijusių su procesu iki teismo sprendimo priėmimo, pažeidimą, jeigu dėl šio pažeidimo sprendimo rezoliucinė dalis galėjo būti neteisinga arba nesurašyta. Jeigu prieš priimant sprendimą buvo esminių procesinių trūkumų, visų pirma teisės į gynybą nuostatų pažeidimų, kurie galėjo turėti įtakos peržiūrimos sprendimo dalies teisingumui ir teisėtumui, apeliacinis teismas panaikina sprendimą.

Bet koks policijos nutarimas ir pirmosios instancijos teismo nutartys bei prokuroro nutarimai gali būti apskūsti skundu, jei tai leidžiama pagal įstatymą. Nutartis ar nutarimas taip pat gali būti skundžiami dėl nuostatų, susijusių su iki nutarties ar nutarimo priėmimo vykdytu procesu, pažeidimo, jeigu dėl tokio pažeidimo kuri nors nutarties rezoliucinė dalis galėjo būti neteisinga. Skundą taip pat gali pateikti asmuo, kuriam nutartis ar nutarimas turi tiesioginį poveikį, t. y. atitinkamais atvejais taip pat ir kaltinamasis arba kitas bylos dalyvis.

h) Vaizdo konferencijoms naudojamos dvi platformos, t. y. „Polycom“ ir „Webex“, kuri naudojama nuo 2024 m. pradžios.

i) Jeigu apklausiamas asmuo nėra suimtas ir neatlieka laisvės atėmimo bausmės, jis turi atvykti į iš anksto sutartą baudžiamojo persekiojimo instituciją (pvz., į savo gyvenamosios vietos teismą arba policijos nuovadą), kuri techninėmis priemonėmis užmezga vaizdo konferencijos ryšį su apklausą vykdančia institucija.

Baudžiamojo persekiojimo institucija privalo pranešti advokatui apie apklausos vietą ir laiką, tačiau pranešimas apie apklausos vietą skiriasi priklausomai nuo apklausiamo asmens procesinės padėties. Jeigu vaizdo konferencijos būdu apklausiamas kaltinamasis, advokatas turėtų būti informuojamas apie vietą, į kurią kaltinamasis buvo pašauktas atvykti. Tačiau tais atvejais, kai procesinis veiksmas yra vaizdo konferencijos būdu vykdoma kito byloje kaltinamo asmens, kuriam informuotasis advokatas neatstovauja, apklausa, arba liudytojo ar eksperto apklausa, kaip apklausos vieta bus nurodoma vieta, iš kurios baudžiamojo persekiojimo institucija atliks apklausą.

j) Taip, garso ar vaizdo įrašui įkelti ir vėliau jį paversti tekstu naudojama programa „Beey“. Prieigą prie programos turi teismai, prokuratūros ir kalėjimai.

k) Apklausiamo asmens tapatybės tikrinimas reglamentuojamas Baudžiamojo proceso kodekso 111a straipsnio 2 dalyje (visą šios nuostatos formuluotę žr. pirmiau). Minėta nuostata taikoma kaltinamojo statusą turinčio asmens (įtariamojo, kaltinamojo arba nuteistojo) ir kitų asmenų, įskaitant kitus bylos dalyvius, apklausai. Kai asmuo apklausiamas naudojant vaizdo konferencijų įrangą, jo tapatybę patikrina teismo, prokuratūros ar policijos pareigūnas, kurį tuo tikslu įgaliojo apklausą vykdančias asmuo, priklausomai nuo to, kuri baudžiamojo persekiojimo institucija atlieka apklausą. Pagal tos pačios dalies antrą sakinį pirmininkaujantis teisėjas, vyriausiasis prokuroras, kalėjimo valdytojas arba policijos viršininkas apklausą atliekančio asmens sutikimu gali paskirti teismo, prokuratūros, kalėjimo ar policijos pareigūną toje vietoje, kurioje yra apklausiamas asmuo, apklausiamų asmenų tapatybei patikrinti. Šis paskirtasis pareigūnas visos apklausos metu turi būti toje vietoje, kurioje yra apklausiamas asmuo.

l) Kaip jau minėta, pagal Baudžiamojo proceso kodekso 33 straipsnio 1 dalį kaltinamasis turi teisę prašyti, kad jis būtų apklausiamas dalyvaujant jo advokatui ir kad advokatas dalyvautų kituose bylose atliekamuose procesiniuose veiksmuose. Po to, kai apklausiamas asmuo nepertraukiamai duoda parodymus, baudžiamojo persekiojimo institucija, o vėliau ir kiti asmenys gali pateikti klausimus apklausiamam asmeniui, siekdami pašalinti bet kokius parodymuose esančius prieštaravimus, išsamiau išsiaiškinti asmens nurodytas faktines aplinkybes arba papildyti informaciją, kurios apklausiamas asmuo pats nepaminėjo savo parodymuose (Baudžiamojo proceso kodekso 92 straipsnio 3 dalis ir 101 straipsnio 3 dalis). Apklausiant jaunesnį nei 18 metų asmenį, klausimus galima užduoti tik per baudžiamojo persekiojimo instituciją, jų tiesiogiai užduoti advokatas ar kiti posėdyje dalyvaujantys asmenys negali.

92 straipsnis

1) Kaltinamasis apklausiamas taip, kad, kiek įmanoma, būtų galima susidaryti išsamų ir aiškų baudžiamajam procesui svarbių faktinių aplinkybių vaizdą. Kaltinamasis jokia būdu neturi būti verčiamas duoti parodymus ar prisipažinti. Per teismo posėdį jis turi būti fiziškai apsaugotas.

2) Apklausiant kaltinamąjį reikia pasiteirauti apie jo asmenines, šeimines, finansines ir kitas aplinkybes, kad būtų nustatytos faktinės aplinkybės, būtinos siekiant nustatyti bausmės rūšį ir apimtį tuo atveju, kai kaltinamojo atžvilgiu priimamas apkaltinamasis nuosprendis. Be to, būtina paklausti apie visus ankstesnius kaltinamojo nuosprendžius ir kitus baudžiamojo persekiojimo atvejus.

3) Kaltinamajam turi būti suteikta galimybė išsamiai atsakyti į kaltinimą, visų pirma pateikti rišlius parodymus dėl faktinių aplinkybių, kurios yra kaltinimo dalykas, nurodyti bet kokias aplinkybes, kurios švelnina arba paneigia kaltinimą, ir pateikti tokių aplinkybių įrodymų.

4) Kaltinamojo gali būti prašoma papildyti parodymus arba pašalinti bet kokią neišsamumą, dviprasmiškumą ar prieštaravimus. Klausimai užduodami aiškiai ir lengvai suprantamai, nepateikiant jokių klaidinančių ar neteisingų teiginių; pačiuose klausimuose neturi būti menama, kaip į juos reikia atsakyti.

101 straipsnis

1) Prieš apklausiant liudytoją visada būtina nustatyti jo tapatybę, ryšį su kaltinamuoju, informuoti jį apie teisę atsisakyti duoti parodymus ir, jei reikia, pareigą neliudyti arba galimybę pasinaudoti 55 straipsnio 2 dalimi, taip pat apie jo pareigą nurodyti visą tiesą ir nieko nenuslėpti. Liudytojas taip pat informuojamas apie parodymų reikšmę viešajam interesui ir apie baudžiamąją atsakomybę už melagingus parodymus. Jeigu liudytoju apklausiamas jaunesnis nei 15 metų asmuo, jam duodami jo amžių atitinkantys nurodymai.

2) Apklauskos pradžioje liudytojo klausiama apie jo ryšį su byla ir bylos šalimis, taip pat, jei reikia, apie visas kitas aplinkybes, svarbias liudytojo patikimumui nustatyti. Liudytojas apklausiamas taip, kad, kiek įmanoma, būtų galima susidaryti išsamų ir aiškų baudžiamajam procesui svarbių faktinių aplinkybių, kurias liudytojas suvokė savo pojūčiais, vaizdą. Liudytojui suteikiama galimybė nepertraukiamai duoti parodymus apie viską, ką jis žino apie bylą ir iš kur sužinojo apie savo nurodytas aplinkybes. Apklauskiamas asmuo turi būti apsaugotas, visų pirma kiek tai susiję su jo asmens duomenimis ir privačiu gyvenimu.

3) Liudytojo gali būti prašoma papildyti parodymus arba pašalinti bet kokį neišsamumą, dviprasmiškumą ar prieštaravimus. Klausimai, susiję su apklausiamo liudytojo, ypač nukentėjusio nuo nusikalstamos veikos, privačiu gyvenimu, gali būti užduodami tik tais atvejais, kai būtina išsiaiškinti su baudžiamuoju procesu susijusias faktines aplinkybes, ir užduodami ypač jautriai ir kuo išsamiau, kad apklauskos nereikėtų kartoti; klausimai formuluojami tinkamai pagal liudytojo amžių, asmeninę patirtį ir psichologinę būklę, laikantis deramo rūpestingumo. Liudytojui neužduodama klausimų, kuriuose yra klaidinančių ar melagingų teiginių arba kurie susiję su dalykais, kuriuos įmanoma nustatyti tik iš jo parodymų.

4) Jei reikia nustatyti rašyenos autentiškumą, liudytojui gali būti nurodyta parašyti tam tikrą būtiną žodžių skaičių.

m) Baudžiamojo proceso kodekse nėra konkrečių nuostatų dėl vertimo žodžiu vaizdo konferencijos būdu, todėl taikomos Baudžiamojo proceso kodekso 2 straipsnio 14 punkte ir 28 straipsnyje įtvirtintos bendrosios nuostatos dėl vertimo žodžiu. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 2 straipsnio 14 punktą bet kuris asmuo, kuris pareiškia, kad nemoka čekų kalbos, turi teisę baudžiamojo persekiojimo institucijose vartoti savo gimtąją kalbą arba kalbą, kurią, kaip jis teigia, moka. Toks kaltinamojo pareiškimas yra pagrindas paskirti vertėją žodžiu pagal Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį.

2 straipsnio 14 punktas

<...>

14) Baudžiamojo persekiojimo institucijos procesą vykdo ir sprendimus rengia čekų kalba. Bet kuris asmuo, kuris pareiškia, kad nemoka čekų kalbos, turi teisę baudžiamojo persekiojimo institucijose vartoti savo gimtąją kalbą arba kalbą, kurią, kaip jis teigia, moka.

<...>

28 straipsnis

1) Jei būtina išsiaiškinti dokumento, parodymų ar kito procesinio veiksmo turinį arba jei kaltinamasis pasinaudoja 2 straipsnio 14 punkte nurodyta teise, paskiriamas vertėjas žodžiu; tas pats pasakytina ir apie vertėjo žodžiu paskyrimą asmeniui, su kuriuo galima bendrauti tik viena iš kurčiųjų bei nereginių ir kurčių asmenų komunikacijos sistemų. Vertėjas žodžiu taip pat gali eiti už protokolą atsakingo tarnautojo pareigas. Jeigu kaltinamasis nenurodo kalbos, kurią jis moka, arba nurodo kalbą ar dialektą, kuri nėra jo etninės grupės kalba arba jo pilietybės šalies oficialioji kalba, ir į tos kalbos ar dialekto vertėjų žodžiu sąrašą nėra įtrauktas nė vienas asmuo, baudžiamojo persekiojimo institucija paskiria asmens etninės grupės kalbos arba jo pilietybės šalies oficialiosios kalbos vertėją žodžiu. Asmens be pilietybės atveju tai reiškia nuolatinės gyvenamosios vietos šalį arba kilmės šalį.

<...>

n) Kaip užkertamas kelias nežinomų subjektų neteisėtai prieigai prie neskelbtinų duomenų arba duomenų srautų.

Vykdomos vaizdo konferencijos apsaugomos ištisiniu šifravimu (kiekvienas įrenginys turi jam tiesiogiai sugeneruotą unikalų sertifikatą) ir naudojamas „Lets“ šifravimo metodas (įrangos sertifikatai keičiami kas 60 dienų). „WEB RCT“ vaizdo konferencijos (naudojant programą kompiuteryje, naršyklėje ar mobiliajame

įrenginyje) apsaugomos slaptažodžiu, kai sukuriamas posėdis. Taip pat yra galimybė rengti vietinius (domeno) posėdžius, prie kurių prisijungti gali tik pakviesti asmenys ar teisminių institucijų pareigūnai. Pavyzdžiui, taip pat yra vaizdo konferencijų patalpos, apsaugotos slaptažodžiu, kuris yra unikalus kiekvienai patalpai.

Paties įrašo saugumą užtikrina aktyvus grupių ir teisių katalogas, kai prieiga prie bylos suteikiama tik atitinkamas teises turintiems naudotojams, o be šios prieigos prie bylos su įrašais prisijungti negalima.

4. Mokesčiai vykstant procesui civilinėse ir komercinėse bylose

I. Mokesčių rinkimas Čekijos teismuose nagrinėjamose bylose

Žyminiai mokesčiai Čekijos teismuose nagrinėjamose bylose reglamentuojami Įstatyme Nr. 549/1991 dėl žyminių mokesčių su pakeitimais. Mokesčiai gali būti renkami tik už šio įstatymo priede „Mokesčių sąrašas“ išvardytas procedūras arba administracinius veiksmus.

Mokestį reikėtų sumokėti pateikiant prašymą iškelti atitinkamą bylą. Jeigu bylos dalyviui kyla abejonių dėl žyminio mokesčio dydžio ir dėl tos priežasties jis nesumoka mokesčio kartu su ieškinio pareiškimu, teismas privalo pareikalauti, kad bylos dalyvis įvykdytų papildomą pareigą sumokėti mokestį. Oficialiame pranešime teismas turi nurodyti sąskaitos, į kurią turi būti sumokėtas mokestis, numerį ir sumos dydį, nustatydamas ne trumpesnę kaip 15 dienų terminą. Jeigu per papildomą terminą mokestis nesumokamas, teismas bylą nutraukia.

Mokesčių sąrašė skiriami procesiniai mokesčiai ir mokesčiai už atskirus veiksmus. Mokesčiai nustatomi Čekijos kronomis. Jei mokesčio bazė išreikšta užsienio valiuta, procentinis mokestis apskaičiuojamas pagal mokesčio bazę, konvertuotą į Čekijos valiutą pagal Čekijos Nacionalinio Banko paskelbtą kursą, galiojantį pirmą kalendorinio mėnesio, kurį mokestis turi būti sumokėtas arba kurį teismas priima sprendimą dėl prievolės sumokėti mokestį, dieną. Konvertuojant valiutas, kurių kurso Čekijos Nacionalinis Bankas neskelbia, naudojamas tos valiutos USD kursas, kurį paskelbė centrinis bankas arba lygiavertį statusą turintis bankas šalyje, kurioje galioja konvertuojama valiuta; mokesčio mokėtojas privalo įrodyti taikomo valiutos kurso galiojimą pateikdamas teismui per Užsienio reikalų ministeriją gautą dokumentą.

II. Žyminių mokesčių dydžiai

a) Procesiniai mokesčiai

Kalbant apie procesinius mokesčius, pagrindinis atspirties taškas yra žyminio mokesčio apskaičiavimas pagal reikalaujamą piniginę sumą, kaip ir ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros bei Europos mokėjimo įsakymo atveju. Už sumas, neviršijančias 20 000 CZK, nustatomas vienodas mokestis (1 000 CZK), už sumas nuo 20 000 CZK iki 40 000 000 CZK mokestis yra 5 proc. reikalaujamos sumos, o už sumą, viršijančią 40 000 000 CZK, mokestis yra 2 000 000 CZK ir 1 proc. nuo sumos, viršijančios 40 000 000 CZK; sumos, viršijančios 250 000 000 CZK, neįskaičiuojamos.

Įstatyme nustatyta speciali mokesčių kategorija tik elektroniniams mokėjimo įsakymams; šiuo atveju žyminio mokesčio suma nustatoma taip:

1. iki 10 000 CZK imtinai: 400 CZK;
2. didesnėms negu 10 000 CZK sumoms iki 20 000 EUR imtinai: 800 CZK;
3. sumoms, viršijančioms 20 000 CZK: 4 proc. sumos.

Už ginčus dėl neturtinės žalos pinigais, kurios suma neviršija 200 000 CZK, taikomas fiksuotas mokestis (2 000 CZK), o viršijus minėtą sumą taikomas 1 proc. reikalaujamos sumos.

Be to, įstatyme nustatyta keletas kitų taisyklių tais atvejais, kai ginčas nesusijęs su piniginiu mokėjimu – tokiais atvejais nustatomi fiksuoti mokesčiai. Pavyzdžiui, ginčo dėl nekilnojamojo turto atveju taikoma 5 000 CZK už kiekvieną nekilnojamojo turto objektą ir 15 000 CZK už kiekvieną verslo subjektą.

Specialūs žyminiai mokesčiai taip pat nustatomi šiais atvejais:

- už laikino draudimo nustatymą – 1 000 CZK;
- bylose, susijusiose su sutuoktinių turto ir bendros nuosavybės klausimų suregulavimu – 2 000 CZK (ši suma padidinama 5 000 CZK už kiekvieną nekilnojamojo turto objektą ir 15 000 CZK už kiekvieną verslo

subjektą);

- išlaikymo bylose – 500 CZK, jei suma neviršija 50 000 CZK, po to – 1 proc., bet ne daugiau kaip 15 000 CZK;
- už prašymą pripažinti užsienio sprendimus, susijusius su santuoka ir vaiko kilmės nustatymu – CZK 2 000;
- už pareiškimą, kuriuo pradedamas procesas šalutiniame ginče (nemokumo byloje) dėl piniginių mokėjimų – žyminis mokestis yra 1 000 CZK už sumas, neviršijančias 20 000 CZK, o jas viršijus taikoma 5 proc. reikalaujamos sumos;
- už pareiškimą, kuriuo pradedamas procesas šalutiniame ginče, nesusijusiam su piniginiu mokėjimu:
  1. nagrinėjant ginčą dėl pateikto reikalavimo autentiškumo, dydžio ar eiliškumo – 5 000 CZK;
  2. už kiekvieną nekilnojamojo turto objektą – 5 000 CZK;
  3. už kiekvieną verslo subjektą arba kiekvieną jo organizacinį padalinį – 15 000 CZK;
  4. kitais atvejais – 2 000 CZK.

Taip pat galioja subsidiari sąlyga, kuri taikoma likusiose bylose, nesusijusiose su piniginiu mokėjimu arba kuria nors iš aiškiai nurodytų kategorijų. Šioje subsidiarioje sąlygoje numatytas 2 000 CZK žyminis mokestis.

Apeliaciniame procese (skundžiant įprasta tvarka) žyminio mokesčio dydis nustatomas taip pat, kaip ir ieškinio pirmojoje instancijoje atveju.

Specialiajam apeliaciniam procesui taikomas fiksuotas mokestis:

1. už piniginius mokėjimus iki 100 000 CZK imtinai – 7 000 CZK;
2. už kiekvieną nekilnojamojo turto objektą – 14 000 CZK;
3. už kiekvieną verslo subjektą arba kiekvieną jo organizacinį padalinį – 28 000 CZK;
4. kitais atvejais – 14 000 CZK.

b) Mokesčiai už administracinius veiksmus

Už administracinius veiksmus taikomi fiksuoti žyminiai mokesčiai. Pavyzdžiui:

- 300 CZK už pažymos ar patvirtinimo išdavimą pagal Europos Sąjungos teisę;
- 500 CZK už Europos paveldėjimo pažymėjimo pakeitimą arba panaikinimą;
- 150 CZK už oficialios pažymos apie teismo bylose nustatytas faktines aplinkybes išdavimą;
- 1 000 CZK už pareiškimo, įtrauktino į teismo dokumentus, parengimą, jei tai leidžiama pagal Čekijos teisę;
- 70 CZK už sprendimo ar įrašo kopijos ir patvirtinto išrašo iš registrų ir archyvų kiekvieną puslapį ar puslapio dalį;
- 20 CZK už dokumentų, įrašo, priedų, įrašų, kitų bylų dalių ir kitų teismo turimų įrašymo priemonių kopijos (nuotraukos), įskaitant jų išrašus, kiekvieną puslapį ar jo dalį;
- 50 CZK už kiekvieną patvariąją laikmeną, kurioje pateikiama elektroninių bylos duomenų kopija;
- 100 CZK už garso įrašo ar audiovizualinio įrašo transkripcijos kiekvieną puslapį ar jo dalį.

5. Elektroniniai mokėjimo būdai

Šiuo metu banko pavedimas yra vienintelis elektroninis mokėjimo būdas Čekijoje žyminiams mokesčiams sumokėti. Mokesčiai mokami banko pavedimu į atitinkamo teismo sąskaitą. Banko duomenis galima rasti konkrečių teismų interneto svetainėse, o pastarosios pateikiamos interneto portale <https://www.justice.cz/>.

6. Pranešimas apie ankstesnę decentralizuotos IT sistemos naudojimą

Čekija nenumato anksčiau pradėti naudoti decentralizuotos IT sistemos iki naudojimo datos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/2844 26 straipsnio 3 dalyje, taikomoje kartu su 10 straipsnio 3 dalimi.

7. Pranešimas apie ankstesnę vaizdo konferencijų naudojimą civilinėse ir komercinėse bylose

Čekija nenumato anksčiau nei 2025 m. gegužės 1 d. naudoti vaizdo konferencijų civilinėse ir komercinėse bylose pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/2844 5 straipsnį.

8. Pranešimas apie ankstesnį vaizdo konferencijų naudojimą baudžiamosiose bylose

Čekija nenumato anksčiau nei 2025 m. gegužės 1 d. naudoti vaizdo konferencijų baudžiamosiose bylose pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/2844 6 straipsnį.

■ Paskutinis naujinimas: 18/05/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.